

Մաթեմատիկայի օլիմպիադայի դպրոցական փուլ 2024-2025 ուստարի
7-րդ դասարան
Տևողությունը – 2 ժամ 30 րոպե
ԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐ

1. Հետևյալ արտահայտությունում գտնել n -ը:

$$\frac{1}{60} + \frac{1}{219} + \frac{1}{292} + \frac{1}{n} = \frac{2}{73}$$

- 1) 73   2) 356   3) 365   4) այլ պատասխան

Լուծում.

$$\frac{1}{n} = \frac{2}{73} - \frac{1}{60} - \frac{1}{219} - \frac{1}{292} = \frac{2}{73} - \frac{1}{2^2 \cdot 3 \cdot 5} - \frac{1}{3 \cdot 73} - \frac{1}{2^2 \cdot 73} = \frac{2 \cdot 60 - 73 - 20 - 15}{2^2 \cdot 3 \cdot 5 \cdot 73} = \frac{12}{2^2 \cdot 3 \cdot 5 \cdot 73} = \frac{1}{365}$$

Հետևաբար $n = 365$:

2. Հաշվել հետևյալ արտահայտության արժեքը՝ $1 + 2 - 3 - 4 + 5 + 6 - 7 - 8 + \dots - 2023$:

- 1) 0   2) 2024   3) -2024   4) այլ պատասխան

Լուծում. Ակատենք, որ՝

$$1 + 2 - 3 - 4 = 5 + 6 - 7 - 8 = \dots = 2021 + 2022 - 2023 - 2024 = -4:$$

Այստեղից կարող ենք ասել, որ՝

$$1 + 2 - 3 - 4 + 5 + 6 - 7 - 8 + \dots + 2021 + 2022 - 2023 - 2024 = -4 \cdot \frac{2024}{4} = -2024:$$

Որտեղից էլ անմիջապես հետևում է, որ $1 + 2 - 3 - 4 + 5 + 6 - 7 - 8 + \dots - 2023 = 0$

3. 2024-ի բոլոր բաժանարարներից ֆակի⁰ հատն են գույգ:

- 1) 3   2) 4   3) 16   4) այլ պատասխան

Լուծում. 2024-ը վերլուծենք պարզ արտադրիչների՝ $2024 = 2^3 \cdot 11 \cdot 23$: Նշանակում է, որ 2024-ի գույգ բաժանարարները կարող են պարունակել կա՛ն մեկ հատ 2, կա՛ն երկու հատ 2, կա՛ն երեք հատ 2: Այսպիսով, առաջին դեպքում բաժանարարները կլինեն 2-ը, 22-ը, 26-ը և 286-ը: Երկրորդ դեպքում բաժանարարները կլինեն առաջին դեպքի կրկնապատիկները, իսկ երրորդ դեպքում՝ երկրորդ դեպքի կրկնապատիկները: Ստացվում է, որ յուրաքանչյուր դեպքում կա 4 բաժանարար, հետևաբար ընդհանուր կլինի 12 բաժանարար:

4. Ի՞նչ մնացորդ կստացվի $1! + 2! + 3! + \dots + 2024!$ գումարը 15-ի վրա բաժանելիս:

Նկատառում. $n! = 1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot \dots \cdot n$, օրինակ՝ $3! = 1 \cdot 2 \cdot 3 = 6$, $1! = 1$:

- 1) 3   2) 0   3) 33   4) այլ պատասխան

Լուծում. Նկատենք, որ կամայական $n \geq 5$ բնական թվի համար $n!$ բաժանվում է 15-ի: Ստացվում է, որ $(1! + 2! + 3! + \dots + 2024!)$ թիվը 15-ի բաժանելիս ստացվող մնացորդը հավասար է $(1! + 2! + 3! + 4!)$ թիվը 15-ի բաժանելիս ստացվող մնացորդին, որն էլ իր հերթին հավասար է 3-ի:

5. Այժը և կովը միասին խոտը ուտում են 45 օրում: Կովը և ոչխարը այդ նույն խոտը միասին ուտում են 60 օրում, իսկ այժը և ոչխարը՝ 90 օրում: Քանի՞ օրում այդ նույն խոտը կուտեն կովը, այժը և ոչխարը միասին:

- 1) 9   2) 10   3) 20   4) այլ պատասխան

Լուծում. Այժն ու կովը միասին 1 օրում կուտեն ամբողջ խոտի $\frac{1}{45}$ մասը: Կովը և ոչխարը միասին 1 օրում

կուտեն ամբողջ խոտի $\frac{1}{60}$ մասը: Իսկ այժն ու ոչխարը միասին 1 օրում կուտեն ամբողջ խոտի $\frac{1}{90}$ մասը: Ուստի 2 այծը, 2 ոչխարը և 2 կովը 1 օրում միասին կուտեն $\frac{1}{45} + \frac{1}{60} + \frac{1}{90} = \frac{4+3+2}{180} = \frac{1}{20}$ մասը: Հետևաբար 1 այծը, 1 ոչխարը և 1 կովը 1 օրում միասին կուտեն $\frac{1}{40}$ մասը: Հետևաբար ամբողջ խոտը երեքով միասին կուտեն 40 օրում:

6. 12 ժամ աշխատանքի դիմաց Արամը պետք է ստանա 12000 դրամ և մի գույգ կոշիկ: Սակայն նա աշխատեց 7 ժամ և ստացավ 5000 դրամ ու կոշիկները: Ի՞նչ արժեն այդ գույգ կոշիկը:

- 1) 2400   2) 3600   3) 4800   4) այլ պատասխան

Լուծում. Օգտվելով առաջին պայմանից կարող ենք ասել, որ 84 ժամ աշխատանքի դիմաց Արամը պետք է ստանա 84000 դրամ և 7 գույգ կոշիկ: Մյուս կողմից օգտվելով երկրորդ պայմանից՝ 84 ժամ աշխատանքի դիմաց Արամը պետք է ստանա 60000 դրամ և 12 գույգ կոշիկ: Հետևաբար մեկ գույգ կոշիկը արժի $\frac{84000 - 60000}{12 - 7} = 4800$ դրամ:

7. Քանի՞ եռանիշ թիվ գոյություն ունի, որոնց թվանշանների արտադրյալը հավասար է 8-ի:

- 1) 1   2) 3   3) 7   4) այլ պատասխան

Լուծում. Որպեսզի եռանիշ թվի թվանշանների արտադրյալը լինի 8, ապա պետք է դրանք անպայման լինեն 8-ի բաժանարար՝ 1, 2, 4, 8: Հնարավոր է երեք դեպք.

- 1) Եռանիշ թիվը կազմված է 1, 1, 8 թվանշաններից: Այս դեպքին բավարարում են 118, 181, 811 թվերը:
 2) Եռանիշ թիվը կազմված է 1, 2, 4 թվանշաններից: Այս դեպքին բավարարում են 124, 142, 214, 241, 412, 421 թվերը:
 3) Եռանիշ թիվը կազմված է 2, 2, 2 թվանշաններից: Այս դեպքին բավարարում է միայն 222-ը:

Միավորելով բոլոր դեպքերը ստանում ենք ընդամենը 10 թիվ:
 Պատասխան՝ 10:

8. Առաջին ուղղանկյան երկարությունը և լայնությունը 3-ով մեծ են երկրորդ ուղղանկյան երկարությունից և լայնությունից, համապատասխանաբար: Իսկ մակերեսը՝ 48-ով է մեծ: Գտնել առաջին ուղղանկյան պարագիծը:

- 1) 26   2) 38   3) 39   4) այլ պատասխան

Լուծում. Առաջին ուղղանկյան երկարությունը նշանակենք a , իսկ լայնությունը՝ b : Երկրորդ ուղղանկյան երկարությունը և լայնությունը համապատասխանաբար $(a - 3)$ և $(b - 3)$ են, իսկ մակերեսը՝ $(a - 3) \cdot (b - 3)$: Երկրորդ ուղղանկյան մակերեսը մյուս կողմից հավասար է $(a \cdot b - 48)$: Ստացվում է՝ $(a - 3) \cdot (b - 3) = a \cdot b - 3 \cdot a - 3 \cdot b + 9 = a \cdot b - 48$, որտեղից կարող ենք ասել, որ $3 \cdot (a + b) = 9 + 48$: Մյուս կողմից առաջին ուղղանկյան պարագիծը հավասար է $2 \cdot (a + b) = 2 \cdot 19 = 38$:

9. Քանի՞ բառանիշ թիվ գոյություն ունի, որի թվանշանները բաղկացած են 0, 1 կամ 2 թվանշաններից և այդ թիվը բաժանվում է 12-ի վրա:

- 1) 2   2) 3   3) 4   4) այլ պատասխան

Լուծում. Որպեսզի թիվը բաժանվի 12-ի, այն պետք է բաժանվի 3-ի և 4-ի: Որպեսզի թիվը բաժանվի 3-ի անհրաժեշտ է, որ իր թվանշանների գումարը բաժանվի 3-ի: Քանի որ բառանիշ թվի թվանշանների գումարը առավելագույնը 8 է $(2 + 2 + 2 + 2)$, ապա թվի թվանշանների գումարը կարող է լինել 3 կամ 6:

4-ի բաժանվելու համար պետք է թվի վերջին երկու թվանշաններով կազմված թիվը բաժանվի 4-ի: Այս դեպքում այն կարող է վերջանալ 00-ով, 12-ով կամ 20-ով:

- 1) Եթե թվի թվանշանների գումարը 3 է, ապա այն կարող է կազմված լինել 1, 1, 1, 0 կամ 1, 2, 0, 0 թվանշաններից: Հեռա է նկատել, որ բավարարում են միայն 1200-ը, 2100-ը և 1020-ը:
 2) Եթե թվի թվանշանների գումարը 6 է, ապա այն կարող էլ կազմված լինել 2, 2, 2, 0 կամ 1, 1, 2, 2

թվանշաններից: Կրկին հեռա է նկատել, որ բավարարում են միայն 2220-ը, 1212-ը և 2112-ը:
Պատասխան՝ 6:

10. Եռանիշ թվի վերջին թվանշանը **5** է, իսկ առաջին երկու թվանշանները նույնն են: Հայտնի է նաև, որ ինչ-որ միանիշ թվի բաժանելիս մնացորդում ստացվում է **8**: Գտնել այդ թվի թվանշանների արտադրյալը:

1) 80 2) 125 3) 180 4) այլ պատասխան

Լուծում. Քանի որ միանիշ թվի վրա բաժանելիս ստացված մնացորդը հավասար է 8-ի, ապա այդ միանիշ թիվը 9-ն է: Քանի որ եռանիշ թիվը ունի $aa5$ տեսքը և 9-ի բաժանելիս տալիս է 8 մնացորդ, ապա $(2 \cdot a + 5)$ թիվը 9-ի բաժանելիս ստացվում է 8 մնացորդ, որն էլ միայն հնարավոր է, երբ $a = 6$: Ստացվեմք, որ եռանիշ թիվը հավասար է 665, իսկ թվանշանների արտադրյալը՝ 180:

11. **100** տուրխսաններից **30**-ը գիտեն գերմաներեն, **28**-ը՝ անգլերեն, **42**-ը՝ ֆրանսերեն, **8**-ը՝ անգլերեն և գերմաներեն, **10**-ը՝ անգլերեն և ֆրանսերեն, **5**-ը՝ գերմաներեն և ֆրանսերեն, իսկ **3**-ը՝ անգլերեն, գերմաներեն և ֆրանսերեն: Քանի՞ մարդ չգիտի ոչ մի լեզու:

1) 0 2) 5 3) 26 4) այլ պատասխան

Լուծում. Ցուցում՝ $30+28+42-8-10-5+3 = 80$ կլինի նշվածներից գոնե մեկ լեզու իմացող տուրխսանների քանակը: Հետևաբար ոչ մի լեզու չիմացող տուրխսանների քանակը կլինի 20:

12. **96** սմ երկարությամբ հատվածը բաժանված է չորս անհավասար մասերի: Միջին հատվածների միջնակետերի հեռավորությունը **32** սմ է: Գտնել եզրային հատվածների միջնակետերի հեռավորությունը:

1) 64 2) 80 3) 92 4) այլ պատասխան

Լուծում. Միջին հատվածների միջնակետերի հեռավորությունը 32 է նշանակում է այդ երկու հատվածների երկարությունների գումարը կլինի 64, որից կստանանք եզրային հատվածների երկարությունների գումարի կեսը 16: Հետևաբար եզրային հատվածների միջնակետերի միջև հեռավորությունը կլինի $16 + 64 = 80$:

13. Վեցանիշ թիվը սկսվում է մեկով: Երբ այն բազմապատկեցին երեքով, ստացվեց այդ թվի սկզբի մեկը վերջ տեղավիժված թիվը: Որքա՞ն է սկզբնական թվի թվանշանների գումարը:

1) 16 2) 18 3) 27 4) այլ պատասխան

Լուծում. $1abcde \cdot 3 = abcde1$, հետևաբար $e = 7$: Եթե $e = 7$, ապա $d = 5$: Այս կերպ վերջից թվանշանները կառուցելով կստանանք, որ $c = 8$, $b = 2$, $a = 4$: Թվանշանների գումարը կլինի $1 + 4 + 2 + 8 + 5 + 7 = 27$:

Պատասխան՝ 27:

14. Վերելակը կարող է բարձրացնել **12** մեծահասակ կամ **20** երեխա: Ամենաշատը քանի՞ երեխա կբարձրանա **9** մեծահասակի հետ:

Նկատարում. Համարել, որ բոլոր մեծահասակները ունեն նույն քաշը և բոլոր երեխաները՝ նույն

1) 3 2) 4 3) 5 4) 6

Լուծում. Օգտվելով պայմանից, որ 12 մեծահասակի քաշը համարժեք է 20 երեխայի քաշին, կարող ենք ասել, որ 3 մեծահասակի քաշը համարժեք է 5 երեխայի քաշին, որտեղից էլ հետևում է, որ 12 մեծահասակի քաշը համարժեք է 9 մեծահասակի և 5 երեխայի քաշին:

15. Քառանիշ թվին առաջին անգամ ձախից, երկրորդ անգամ աջից կցագրեցին **2** թվանշանը և ստացված հինգանիշ թվերի առաջինից հանեցին երկրորդը: Արդյունքում ստացվեց **1782**: Ինչի՞ է հավասար սկզբնական թվի թվանշանների գումարը:

1) 4 2) 6 3) 7 4) 8

Լուծում. $2abcd - abcd2 = 1782$, հետևաբար $20000 + 1000 \cdot a + 100 \cdot b + 10 \cdot c + d =$

$= 10000 \cdot a + 1000 \cdot b + 100 \cdot c + 10 \cdot d + 2 + 1782$, որտեղից էլ ստացվում է հետևյալ հավասարությունը՝ $9000 \cdot a + 900 \cdot b + 90 \cdot c + 9 \cdot d = 18216$: Մյուս կողմից նկատենք, որ $9000 \cdot a + 900 \cdot b + 90 \cdot c + 9 \cdot d = 9 \cdot \overline{abcd}$, հետևաբար $\overline{abcd} = 2024$: Ստացվեց սկզբնական թվանշանների գումարը՝ $2 + 0 + 2 + 4 = 8$:

16. Արամը և Հայկը որոշեցին ֆայլերով չափել երկու ծառերի միջև եղած հեռավորությունը, երկուսն էլ սկսելով առաջին ծառից և ֆայլերով դեպի երկրորդ ծառը: Արամի ֆայլի երկարությունը **70** սմ է, իսկ Հայկինը՝ **56** սմ: Պարզվեց, որ նրանց ոտնահետքերը համընկան **16** սեղերում (հաշված նաև ծառերի մոտ): Փանի^օ մետր է ծառերի միջև եղած հեռավորությունը:

Լուծում. Նրանց ֆայլերը կհամընկնեն այն կետերում, որոնց հեռավորությունը առաջին ծառից բազմապատիկ է միաժամանակ 70-ի և 56-ի, այսինքն այն բազմապատիկ է 280-ի: Փանի որ նրանց ֆայլերը համընկել են 16 կետերում, ապա ծառերի միջև հեռավորությունը կլինի $280 \cdot (16-1) = 4200$ սմ = **42** մ:

17. **A** և **B** վայրերից միաժամանակ շարժվեցին միմյանց ընդդեմ **A**-ից՝ մոտոցիկլավարը, **B**-ից՝ հեծանվորդը: **20** րոպե անց մոտոցիկլավարը անցել էր քաղաքի կեսից **2** կմ ավելի, իսկ շարժումը սկսելուց **30** րոպե անց հեծանվորդին մնում էր **3** կմ քաղաքի կեսը անցնելու համար: Շարժումը սկսելուց քանի^օ րոպե հետո նրանք կհանդիպեն:

Լուծում. **A** և **B** հեռավորությունը նշանակենք x : Մեկ րոպեում մոտոցիկլավարը անցնում է $(x/2+2)/20$ կմ, իսկ հեծանվորդը անցնում է $(x/2-3)/30$ կմ: Նշանակում է, որ մեկ րոպեում նրանք միասին կանցնեն $(x/2+2)/20 + (x/2-3)/30 = x/24$ կմ: Հետևաբար նրանք կհանդիպեն շարժումը սկսելուց **24** րոպե հետո:

18. Փանի^օ եռանիշ թիվ կա, որոնցից հանելով **297**, կստանանք հակառակ կարգով գրված եռանիշ թիվը:

Լուծում. $abc - 297 = cba$, որտեղից ստացվում է՝ $100 \cdot a + 10 \cdot b + c - 297 = 100 \cdot c + 10 \cdot b + a$, հետևաբար $99 \cdot a = 99 \cdot c + 297$: Ստացվեց՝ $a = c + 3$, որտեղ a -ն և c -ն ոչ գրոյական թվանշաններ են: Հավասարմանը բավարարում են հետևյալ **6** թվազույգերը՝ $(a = 4, c = 1)$, $(a = 5, c = 2)$, $(a = 6, c = 3)$, $(a = 7, c = 4)$, $(a = 8, c = 5)$, $(a = 9, c = 6)$: Նկատենք, որ b -ն կարող է լինել բոլոր 10 թվանշաններից յուրաքանչյուրը: Հետևաբար բոլոր հնարավոր եռանիշ թվերի քանակը հավասար է $6 \cdot 10 = 60$:

Պատասխան՝ **60**:

19. Երկու մոմեր ունեն նույն երկարությունը: Առաջինը ամբողջությամբ վառվում է **2** ժամում, իսկ երկրորդը՝ **8** ժամում: Փանի^օ րոպե հետո նրանցից մեկը **4** անգամ ավելի երկար կլինի մյուսից երկու մոմերը միաժամանակ վառելուց հետո:

Լուծում. Պատասխանը նշանակենք x րոպե, որտեղից կստանանք $4 \cdot (120-x)/120 = (480-x)/480$: Լուծելով հավասարումը կստանանք $x = 96$ րոպե:

20. Փանի^օ բնական թիվ կա, որոնք կազմված են ճիշտ չորս հատ մեկերից և առավելագույնը երեք հատ հինգերից:

Լուծում. Զրո հատ հինգ պարունակող թվերի քանակը կլինի 1, մեկ հատ հինգ պարունակողների քանակը՝ 5, երկու հատ հինգ պարունակողների քանակը՝ 15 և երեք հատ հինգ պարունակողների քանակը՝ 35: Հետևաբար պատասխանը կլինի **56**: